

ЗАЦВЕРДЖАНА
Пастанова
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь
27.07.2017 № 91

Вучэбная праграма па вучэбным прадмеце
«Замежная мова
(англійская, нямецкая, французская, іспанская, кітайская)»
для V — VII класаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай мовай навучання і выхавання

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

У сучасным свеце замежная мова разглядаецца як сродак фарміравання і выхавання маральна адказнай асобы, як сродак зносін, пазнання, асэнсавання і інтэрпрэтацыі фактаў іншай культуры. Галоўнае прызначэнне замежных моў — забяспечваць узаемадзеянне і супрацоўніцтва народаў, выключыць магчымасці негатыўнага ўплыву на працэс нацыянальнай самаідэнтыфікацыі і культурнага самавызначэння асобы; павышаць гатоўнасць чалавека да асобаснай і прафесійнай самарэалізацыі праз выкарыстанне замежнай мовы наравне з роднай мовай у якасці матэрыяльнай формы функцыянавання свайго мыслення. Валоданне замежнымі мовамі — важная перадумова адаптацыі чалавека ў жыцці ў глабалізаваным свеце.

Вучэбны прадмет «Замежная мова» прызначаны служыць фарміраванню полікультурнай асобы. Адпаведна, працэс навучання замежнай мове накіраваны на падрыхтоўку вучняў да розных форм адносін і зносін паміж індывідамі і групамі, якія належаць да розных культур.

Магчымасці вучэбнага прадмета «Замежная мова» ў падрыхтоўцы вучня да міжкультурнай камунікацыі надзвычай вялікія. Вучань далучаецца да духоўнага багацця іншых народаў; у яго фарміруецца вобраз свету, які адпавядае сацыяльным, палітычным і культурным рэаліям сучаснай рэчаіснасці; фарміруецца другасная кагнітыўная свядомасць, якая забяспечвае ўвесь комплекс іншамоўнай камунікатыўнай дзейнасці; адбываецца развіццё маўленчых працэсаў і маўленчых механізмаў, здольнасці перадаваць у ходзе іншамоўных зносін уласныя думкі і пачуцці; узнікаюць перадумовы для развіцця асобы вучня праз узбагачэнне эмацыянальна-пачуццёвай сферы асобы. Моўныя здольнасці фарміруюцца ў адзінстве параджэння маўлення і ўспрымання маўлення.

Мэты навучання замежнай мове

Генеральная мэта навучання замежнай мове заключаецца ў фарміраванні вучняў як суб'ектаў міжкультурнай камунікацыі праз авалоданне імі іншамоўнай камунікатыўнай кампетэнцыяй і развіццём у іх якасцей полікультурнай асобы, запатрабаваных сучасным інфармацыйным грамадствам ва ўмовах глабалізацыі. Генеральная мэта

прадугледжвае пастаноўку і рэалізацыю адукацыйных, развіццёвых і выхаваўчых мэт у іх адзінстве.

Адукацыйныя мэты: моўнае і маўленчае развіццё асобы вучня шляхам забеспячэння практычнага валодання замежнай мовай як эфектыўным сродкам зносін у адзінстве яго кагнітыўнай, камунікатыўнай і экспрэсіўнай функцый; засваенне і актуалізацыя ведаў пра вывучаемую замежную мову; авалоданне навыкамі і ўменнямі іншамоўнай маўленчай дзейнасці (успрымання і разуменне іншамоўнага маўлення на слых, гаварэнне, чытанне, пісьмо і пісьмовае маўленне).

Развіццёвыя мэты: забяспечваюць кагнітыўнае, камунікатыўнае, эмацыянальнае развіццё вучняў; авалоданне спосабамі фарміравання і фармулявання думкі на замежнай мове; развіццё лінгвістычнага кампанента гуманітарнага мыслення; узбагачэнне эмацыянальна-пачуццёвай сферы асобы.

Выхаваўчыя мэты: забеспячэнне ўзбагачэння духоўнага свету вучняў, выхавання ў іх культуры мыслення, пачуццяў, паводзін; развіцця гуманістычных каштоўнасных арыентацый, уменняў ажыццяўляць зносіны ў кантэксце дыялогу культур; фарміраванне псіхалагічнай гатоўнасці да міжмоўнай міжкультурнай камунікацыі; адаптацыі асобы да іншага сацыяльнага асяроддзя.

Задачы замежнай мовы як вучэбнага прадмета:

- развіццё камунікатыўнай культуры вучняў, засваенне імі вуснага і пісьмовага маўлення на ўзроўні, які з'яўляецца дастатковым для адэкватнай трактоўкі інфармацыі, якая перадаецца і прымаецца;

- кагнітыўнае развіццё вучняў, якое праяўляецца ў пераструктураванні асобных фрагментаў індывідуальнага вобраза карціны свету і ўспрымання свету вывучаемай мовы праз штучна фарміруемы ў свядомасці лінгвадыдактычны канструкт, што дазваляе ўспрымаць даступны пазнанню свет у адпаведнасці з яго (гэтага свету) уласнымі сацыяльнымі, палітычнымі, культурнымі, моўнымі рэаліямі, а не праз проста пераклад на гэтую мову схем роднай, нацыянальнай карціны свету;

- сацыякультурнае развіццё асобы, арыентаванае на ўспрымання «іншага» ў яго непадобнасці праз пазнанне каштоўнасцей новай культуры ў дыялогу з роднай; супастаўленне вывучаемай мовы з роднай і культуры гэтай мовы з нацыянальнай; фарміраванне ўменняў прадстаўляць сваю краіну і культуру ва ўмовах іншамоўных міжкультурных зносін;

- развіццё каштоўнасных арыентацый вучняў, якое ажыццяўляецца праз фарміраванне гуманістычнай пазіцыі асобы шляхам стварэння

ўмоў для ўзбагачэння адпаведнага канструктыўнага вопыту эмацыянальна-пачуццёвых адносін як важнейшага фактару ўзнікнення ў чалавека станоўчага ўспрымання «іншага», паважлівых адносін да яго, прызнанне разнастайнасці культур; з'яўленне ў вучняў імкнення да супрацоўніцтва і ўзаемадзеяння з іншымі народамі;

- развіццё матывацыі да вывучэння замежнай мовы праз фарміраванне патрэбнасцей лепш і дакладней разумець навакольны свет і быць зразуметым ім; усведамленне важнасці валодання замежнай мовай для сацыялізацыі ў сучасным свеце;

- развіццё самаадукацыйнага патэнцыялу вучняў, забеспячэнне іх гатоўнасці да самастойнай працы над мовай, у тым ліку неабходнымі тэхнікамі вучэбна-пазнавальнай працы, стратэгіямі самааналізу і саманазірання.

У якасці комплексных характарыстык, што выражаюць змест задач, разглядаюцца кампетэнцыі, таму што яны задаюць нормы і патрабаванні да валодання замежнай мовай, якія дазваляюць прасачыць ступень сумеснай рэалізацыі мэт і задач.

Міжкультурная кампетэнцыя — стратэгічная кампетэнцыя, валоданне якой заклікана забяспечыць асэнсаванне вучнямі іншай сацыякультуры, пазнанне імі сэнсавых арыенціраў іншага лінгвасоцыуму, уменне бачыць падабенства і адрозненне паміж культурамі і ўлічваць іх у працэсе іншамоўных зносін.

Камунікатыўная кампетэнцыя — валоданне сукупнасцю маўленчых, моўных, сацыякультурных норм вывучаемай мовы, а таксама кампенсаторнымі і вучэбна-пазнавальнымі ўменнямі, якія дазваляюць выпускніку ўстанова агульнай сярэдняй адукацыі рашаць маўленчыя, адукацыйныя, пазнавальныя і іншыя задачы, што стаяць перад ім. У склад гэтай інтэграцыйнай кампетэнцыі ўваходзяць моўная, маўленчая, сацыякультурная, вучэбна-пазнавальная, кампенсаторная кампетэнцыі, якія разглядаюцца як субкампетэнцыі.

Маўленчая кампетэнцыя — сукупнасць навыкаў і ўменняў маўленчай дзейнасці (гаварэнне, успрыманне на слых, чытанне, пісьмо), веданне норм маўленчых паводзін; набыццё на гэтай аснове вопыту іх выкарыстання для пабудовы лагічнага і звязнага па форме і змесце выказвання, а таксама для тлумачэння сэнсу выказванняў іншых людзей.

Моўная кампетэнцыя — сукупнасць моўных ведаў аб правілах функцыянавання моўных сродкаў (фанетычных, арфаграфічных, лексічных і граматычных) у маўленні і навыкаў іх выкарыстання з камунікатыўнымі мэтамі.

Сацыякультурная кампетэнцыя — сукупнасць ведаў пра нацыянальна-культурную спецыфіку краін вывучаемай мовы, уменняў будаваць свае маўленчыя і немаўленчыя паводзіны ў адпаведнасці з гэтай спецыфікай, уменне прадстаўляць на гэтай аснове сваю краіну і яе культуру ва ўмовах іншамоўных між-культурных зносін.

Кампенсаторная кампетэнцыя — сукупнасць уменняў выкарыстоўваць дадатковыя вербальныя сродкі і невербальныя спосабы для рашэння камунікатыўных задач ва ўмовах дэфіцыту існуючых моўных сродкаў.

Вучэбна-пазнавальная кампетэнцыя — сукупнасць агульных і сацыяльных вучэбных уменняў, неабходных для ажыццяўлення самастойнай дзейнасці па авалоданні замежнай мовай, вопыт іх выкарыстання.

Паслядоўнае і ўзаемазвязанае авалоданне пазначанымі ключавымі кампетэнцыямі забяспечвае фарміраванне ў вучняў адпаведных кампетэнтнасцей.

У сваёй сукупнасці мэты і задачы прадугледжваюць праектаванне і арганізацыю адукацыйнага працэсу на аснове патрабаванняў асобнаарыентаванага, кампетэнтнаснага, камунікатыўнага, кагнітыўнага і сацыякультурнага падыходаў у іх адзінстве. Адсюль вынікае, што ў якасці важнейшых прынцыпаў ажыццяўлення адукацыйнага працэсу вызначаюцца наступныя:

- забеспячэнне разумення культуры і ладу жыцця іншага народа і гатоўнасць «успрымаць іншага ў яго непадобнасці», усведамленне вучнямі прыналежнасці да роднай культуры;
- адзінства рэалізацыі камунікатыўнай, культурна-прагматычнай і аксіялагічнай функцый вывучаемай мовы;
- арыентацыя працэсу навучання на забеспячэнне дыялогу культур на аснове ўсебаковага ўліку ўзаемасувязей: мова — мысленне — культура;
- забеспячэнне сацыялізацыі вучняў сродкамі замежнай мовы;
- арганізацыя навучання замежнай мове як сродку іншамоўных зносін на аснове мадэліравання сітуацый міжкультурнай камунікацыі.

Выкладзеныя палажэнні вызначаюць патрабаванні да зместу адукацыі.

Агульныя патрабаванні да зместу адукацыі

Змест вучэбнага прадмета «Замежная мова» вызначаецца ў адзінстве прадметнага і эмацыянальна-каштоўнаснага кампанентаў.

Эмацыянальна-каштоўнасны кампанент зместу адукацыі ўключае

сукупнасць адносін асобы да сусветнай моўнай і культурнай спадчыны, да працэсу авалодання ёй з мэтай асобаснага росту; забяспечвае набыццё вопыту іншамоўных зносін шляхам рэфлексіі, самапазнання, самавызначэння. Працэс авалодання замежнай мовай набывае для вучня асобасны сэнс.

Прадметны змест адукацыі ўключае наступныя кампаненты:

- сферы зносін і прадметна-тэматычны змест маўлення;
- віды маўленчай дзейнасці і моўны матэрыял;
- сацыякультурныя веды: культуразнаўчыя, краіназнаўчыя і лінгвакраіназнаўчыя;
- кампенсаторныя і вучэбна-пазнавальныя ўменні і навыкі самастойнай работы з іншамоўным матэрыялам.

Прадметны кампанент зместу забяспечвае валоданне замежнай мовай як сродкам міжкультурных зносін.

Адбор зместу вучэбнага матэрыялу, які патрэбна засвоіць, ажыццяўляецца на аснове наступных метадалагічных арыенціраў:

- накіраванасць педагагічнага працэсу на падрыхтоўку да міжкультурных зносін;
- усебаковы ўлік узаемасувязей: мова — мысленне — культура;
- прад'яўленне каштоўнасцей пазнавальнай культуры ў дыялогу з роднай;
- інтэграцыя моўнага, сацыякультурнага, аксіялагічнага кампанентаў у змесце навучання;
- аўтэнтычнасць і каштоўнасця значнасць іншамоўных матэрыялаў;
- адпаведнасць вучэбнага матэрыялу сучасным гутарковым нормам вывучаемай мовы.

Структураванне вучэбнага матэрыялу ажыццяўляецца на аснове наступных патрабаванняў:

- бесперапыннае канцэнтрычнае прад'яўленне і назапашванне ведаў;
- паэтапнае фарміраванне навыкаў і ўменняў;
- пераемнасць этапаў працэсу авалодання замежнай мовай;
- пастаянная апора на моўны, маўленчы і асобасны суб'ектны вопыт вучняў;
- спалучанасць у авалоданні маўленнем і сістэмай мовы;
- стварэнне магчымасцей для фарміравання ўменняў самастойнай работы з іншамоўнымі інфармацыйнымі крыніцамі з самаадукацыйнай

мэтай.

Спецыфіка зместу моўнай адукацыі прадугледжвае паслядоўны ўлік у адукацыйным працэсе наступных асноўных палажэнняў камунікатыўна арыентаванага навучання:

- ажыццяўленне адукацыйнага працэсу ва ўмовах, набліжаных да рэальных зносін;
- мадэляванне сітуацый зносін, якія стымулююць вучняў да вырашэння камунікатыўных задач у працэсе вывучэння замежнай мовы;
- выкарыстанне камунікатыўна арыентаваных заданняў на аснове імітацыйных, гульнявых і свабодных зносін;
- сітуацыўна абумоўленае авалоданне лексікай і граматыкай вывучаемай мовы;
- актыўнае ўцягванне вучняў у працэс зносін у якасці маўленчых партнёраў;
- стварэнне матывацыйнай гатоўнасці і патрэбнасці вучняў успрымаць і засвойваць вучэбны матэрыял ва ўмовах, набліжаных да рэальных зносін.

Сферы зносін і прадметна-тэматычны змест маўлення

V – VII класы

Сацыяльна-бытавая сфера. Знешнасць і характар. Сябры. Ежа. Здаровы лад жыцця. Дапамога па доме. Пакупкі. Горад і вёска. Жыццё ў горадзе і вёсцы.

Вучэбна-працоўная сфера. Школа. Урок замежнай мовы.

Сацыяльна-культурная сфера. Святы. Канікулы. Любімыя заняткі. Фільмы. Кнігі. Тэлеперадачы. Спорт. Падарожжы. Падарожжа па розных коаінах.

Сацыяльна-пазнавальная сфера. Краіны і кантыненты. Рэспубліка Беларусь і краіны вывучаемай мовы. Прырода.

Маўленчыя ўменні

Успрыманне і разуменне маўлення на слых — уменне разумець іншамоўнае маўленне ў працэсе непасрэдных зносін з суб'ядзікам, уменне разумець разнажанравыя аўдыя- і відэатэксты з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест.

Гаварэнне — уменне ажыццяўляць дыялагічныя, маналагічныя і полілагічныя зносіны ў адпаведнасці з мэтамі, задачамі і ўмовамі

камунікацыі, з захаваннем норм маўленчага і немаўленчага этыкету.

Чытанне — уменне чытаць і разумець разнажанравыя тэксты з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання і далейшага выкарыстання інфармацыі.

Пісьмо і пісьмовае маўленне — уменне прадуцыраваць розныя віды пісьмовых тэкстаў у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краінах вывучаемай мовы, з улікам камунікатыўных задач і адрасата.

Моўныя веды і навукі

Веды пра сістэму вывучаемай мовы, правілы функцыянавання моўных сродкаў (фанетычных, лексічных, граматычных) у маўленні і навукі іх выкарыстання з камунікатыўнымі мэтамі.

Сацыякультурныя веды і ўменні

Веданне сацыякультурнага кантэксту сваёй краіны і краін вывучаемай мовы, уменні наладжваць свае маўленчыя і немаўленчыя паводзіны ў адпаведнасці з іх спецыфікай, прадстаўляць сваю краіну і яе культуру ва ўмовах іншамоўных міжкультурных зносін.

Кампенсаторныя ўменні

Уменні выкарыстоўваць розныя вербальныя і невербальныя сродкі для кампенсацыі прабелаў у камунікацыі ва ўмовах дэфіцыту моўных сродкаў, недахопу маўленчага і сацыяльнага вопыту.

Вучэбна-пазнавальныя ўменні

Агульныя і спецыяльныя вучэбныя ўменні, неабходныя для ажыццяўлення самастойнай пазнавальнай дзейнасці па авалоданні іншамоўным маўленнем і культурай краін вывучаемай мовы.

Адрозненні ў авалоданні замежнай мовай пры яе вывучэнні ў школе і гімназіі праяўляюцца ў наступных параметрах:

- аб'ём засвоенага прадуктыўнага і рэцэптыўнага лексічнага матэрыялу;
- колькасць прадуктыўна засвоенага граматычнага матэрыялу;
- ступень складанасці і колькасць рашаемых камунікатыўных задач;
- ступень самастойнасці ў інтэрпрэтацыі з'яў міжкультурнай камунікацыі;
- ступень падрыхтаванасці да ажыццяўлення маўленчых і не маўленчых паводзін адэкватна сацыякультурнай спецыфіцы краіны вывучаемай мовы;
- узровень гатоўнасці да самастойнай дзейнасці вучняў па авалоданні замежнай мовай.

Змест навучання пададзены ў вучэбнай праграме праз прадметна-тэматычны змест зносін, патрабаванні да практычнага валодання відамі маўленчай дзейнасці, моўны матэрыял (фанетыка, лексіка, граматыка).

У прадметна-тэматычным змесце зносін пазначаны камунікатыўныя задачы для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі, у якіх на вывучэнне замежнай мовы прадугледжана 105 гадзін у год — прамым шрыфтам, а для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі, у якіх на вывучэнне замежнай мовы прадугледжана 175 гадзін у год — прамым шрыфтам і курсівам.

Патрабаванні да практычнага валодання відамі маўленчай дзейнасці: працягласць гучання тэксту, колькасць рэплік на кожнага суб'ядніка ў дыялагічным маўленні, аб'ём выказвання ў маналагічным маўленні, аб'ём тэксту для чытання, аб'ём тэксту для пісьмовага маўлення — задаюць асноўныя параметры для ўсіх відаў маўленчай дзейнасці. Дадзеныя параметры, а таксама аб'ём прадуктыўнага і рэцэптыўнага лексічнага мінімуму прадстаўлены для ўсіх тыпаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі ў адпаведнасці з колькасцю вучэбных гадзін, адведзеных на вывучэнне прадмета. Напрыклад: працягласць гучання тэксту: 1 — 1,5 мін; прадуктыўны мінімум: 210—250 лексічных адзінак; рэцэптыўны мінімум 150—250 лексічных адзінак; агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 820—900 лексічных адзінак; агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 390—550 лексічных адзінак.

Граматычны матэрыял, які падлягае вывучэнню, аднолькавы для ўсіх відаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі. Патрабаванні да валодання граматычным матэрыялам адрозніваюцца аб'ёмам яго прадуктыўнага засваення. Граматычныя з'явы для рэцэптыўнага засваення, адзначаныя зорчак (*), прызначаны для прадуктыўнага засваення ў гімназіях.

Больш высокія патрабаванні да валодання моўным і маўленчым матэрыялам у гімназіях забяспечаць больш высокі ўзровень фарміравання ў вучняў моўных навыкаў і маўленчых уменняў, што будзе праяўляцца ў іх здольнасці больш якасна рашаць вучэбныя камунікатыўныя задачы.

V клас

105/175

Сфера зносін	Прадметна-тэматычны змест	Камунікатыўныя задачы
		у канцы года вучань павінен у м е ц ь
Сацыяльна-бытавая	Здаровы лад жыцця	<ul style="list-style-type: none"> • Расказаць аб сняданку, абедзе, вячэры ў сям'і; • распытаць сваяка/сябра аб сняданку, абедзе, вячэры ў сям'і; • расказаць аб здаровым харчаванні; • распытаць суб'ядніка аб здаровым

		<p>харчаванні; · расказаць аб асноўных недамаганнях; · распытаць суб'ядніка аб асноўных недамаганнях; · <i>даць параду аб здаровым ладзе жыцця (гігіена, харчаванне, зарадка)</i></p>
	Горады і вёскі	<p>· Распытаць, як прайсці куды-небудзь; · растлумачыць, як прайсці куды-небудзь; · запытаць і даць інфармацыю аб месцы пражывання (адрас, телефон); · назваць правылы бяспечных паводзін на вуліцах горада, вёскі; · апісаць родны горад/вёску; · <i>расказаць аб жыцці ў горадзе/сельскай мясцовасці;</i> · <i>распытаць суб'ядніка аб жыцці ў горадзе/сельскай мясцовасці</i></p>
Сацыяльна-культурная	Канікулы	<p>· Расказаць аб сваіх занятках на канікулах; · распытаць сябра аб яго занятках на канікулах; · расказаць аб летнім адпачынку; · <i>расказаць аб самым яркім уражанні ў час канікул</i></p>
	Святы	<p>· Расказаць аб асноўных святах Рэспублікі Беларусь; · распытаць суб'ядніка аб асноўных святах краіны вывучаемай мовы; · павіншаваць са святам; · адказаць на віншаванне; · назваць традыцыйныя святочныя стравы ў сваёй краіне і краіне вывучаемай мовы; · <i>параўнаць святкаванне Новага года/Каляд у сваёй краіне і краіне вывучаемай мовы</i></p>
	Тэлеперадачы	<p>· Назваць любімыя тэлеперадачы; · распытаць аб любімых тэлеперадачах; · выказаць меркаванне аб тэлеперадачы; · <i>параіць паглядзець тэлеперадачу і аргументаваць сваё меркаванне</i></p>
	Падарожжы	<p>· Расказаць аб падарожжы (месца, час, транспарт, уражанні); · распытаць аб падарожжы (месца, час, транспарт, уражанні); · прыняць або адхіліць прапанову аб падарожжы; · <i>расказаць аб падарожжы, якое запамнілася па кнізе/фільму</i></p>
Сацыяльна-пазнавальная	Краіны і кантыненты	<p>· Назваць кантыненты; · апісаць прыродныя асаблівасці кантынентаў; · назваць краіны, у якіх гавораць на вывучаемай замежнай мове; · <i>расказаць пра жывельны свет розных кантынентаў;</i> · <i>распытаць пра жывельны свет розных кантынентаў</i></p>

ПАТРАБАВАННІ ДА ПРАКТЫЧНАГА ВАЛОДАННЯ ВІДАМІ МАЎЛЕНЧАЙ

ДЗЕЙНАСЦІ

Успрыманне і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны разумець на слых указанні настаўніка, якія звязаны з вядзеннем урока; іншамоўныя тэксты маналагічнага і дыялагічнага характару, якія пабудаваны на вивучаным моўным матэрыяле, у прад'яўленні настаўніка і ў гуказапісе, у тэмпе, набліжаным да натуральнага, з візуальнай апорай.

Віды тэкстаў: казка, апавяданне, рыфмоўка, верш, дзіцячая песня.

Працягласць гучання тэксту: 1—1,5 мін.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

запытваць і паведамляць інфармацыю асабістага характару.

Віды дыялогу: дыялог-распытванне, дыялог-віншаванне, дыялог-пабуджэнне да дзеяння.

Колькасць рэплік на кожнага суб'ядніка: 4—5.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

- ♦ паведаміць інфармацыю;
- ♦ апісаць прадметы і з'явы;
- ♦ коратка пераказаць змест праслуханага/прачытанага тэксту з выкарыстаннем візуальных апор.

Віды маналагічнага выказвання: паведамленне, апавяданне, апісанне.

Аб'ём выказвання: не менш за 6—8 фраз.

Чытанне

Вучні павінны ўмець чытаць самі сабе і цалкам разумець тэксты, якія змяшчаюць 1—2 % незнаёмых слоў і не ўплываюць на разуменне.

Віды тэкстаў: казка, апавяданне, рыфмоўка, верш, песня.

Аб'ём тэксту: 1300—2000 друкаваных знакаў з прабеламі.

Пісьмо і пісьмовае маўленне

Вучні павінны ўмець прадугываць нескладаныя віды тэкстаў у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краіне вивучаемай мовы:

- ♦ падпісваць віншавальную паштоўку, запрашэнне;
- ♦ пісаць асабістае пісьмо ў межах вивучанай тэматыкі.

Аб'ём тэксту: не менш за 30—40 слоў.

Моўны матэрыял

АНГЛІЙСКАЯ МОВА

Фанетыка

Рытм англійскага маўлення. Інтанацыя пералічэння. Інтанацыя пабуджальных і клічных сказаў. Інтанацыя формул маўленчага этыкету.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210—250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 120—180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 610—650 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 240—300 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы прыметнікаў *-(i)an*, прыслоўяў *-ly*, дзеясловаў *-ate*.

Паказальнікі часу: *this (week), last (year), next (summer)*.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

М а р ф а л о г і я

Назоўнік: асобыя выпадкі ўтварэння множнага ліку (*man — men, woman — women, child — children, tooth — teeth, foot — feet, goose — geese, sheep — sheep, mouse — mice*). Назоўнікі для абазначэння прадметаў, якія можна або нельга палічыць.

Артыкль: *a/an, the* (асноўныя значэнні), значымая адсутнасць артыкля. Артыкль перад геаграфічнымі назвамі (вуліцы, гарады, краіны, кантыненты).

Прыметнік: асобыя выпадкі ўтварэння ступеней параўнання прыметнікаў (*good, bad*).

Займеннік: неазначальныя займеннікі *some, any, no, much, many*. Аб'ектны склон асабовых займеннікаў.

Дзеяслоў: сцвярджальная, адмоўная і пытальная формы дзеясловаў у *Past Simple, Future Simple*.

М а д а л ь н ы д з е я с л о ў: *should/shouldn't* для выказвання парады, рэкамендацыі; *must/mustn't* для выражэння неабходнасці і забароны.

Прыслоўе: *yesterday, ago, next, tomorrow, today, always, often, sometimes, rarely, never, well, fast*.

Прыназоўнік: прыназоўнікі напрамку руху *to, along, past, over*; прыназоўнікі месца *at (home), behind, in front of, between, opposite, next to*; прыназоўнікі часу *in (November), to (quarter to two), past (half past two), at (Easter), on (New Year's Day); by (plane)*.

Злучнік: *because*.

С і н т а к с і с

Парадак слоў у сказе. Складаназлучаны сказ са злучнікамі *and, but*

НЯМЕЦКАЯ МОВА

Фанетыка

Націск у складаных словах. Адсутнасць націску на службовых словах. Інтанацыя простых развітых сказаў.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210—250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 120—180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 610—650 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 240—300 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы назоўнікаў *-er*, *-in* для абазначэння нацыянальнасцей, жыхароў гарадоў, населеных пунктаў.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

М а р ф а л о г і я

Назоўнік: скланенне назоўнікаў множнага ліку ў давальным склоне множнага ліку. Назоўнікі для абазначэння прадметаў, якія можна або нельга палічыць.

Артыкль: артыкль перад геаграфічнымі назвамі (кантыненты, краіны, гарады, вуліцы). Азначальны артыкль перад уласным імем, калі перад ім стаіць азначэнне. Неазначальны артыкль перад назоўнікам пасля безасабовага звароту *es gibt*.

Займеннік: зваротны займеннік *sich*.

Дзеяслоў: зваротныя дзеясловы. Дзеяслоў *sein* у прошлым часе *Präteritum Aktiv*. Форма прашлага часу *Perfekt Aktiv*. Загадны лад.

Прыназоўнік: прыназоўнікі *durch*, *für*, *um*, якія патрабуюць вінавальнага склону. Прыназоўнікі *zu*, *mit*, якія патрабуюць давальнага склону.

С і н т а к с і с

Парадак слоў у развітым сказе з дапаўненнем у вінавальным і давальным склонах; з выказнікам, які выражаны дзеясловамі ў часовай форме *Perfekt Aktiv* (рамачная канструкцыя); з выказнікам, які выражаны зваротным дзеясловам.

Складаназлучаныя сказы са злучнікам *denn*. Парадак слоў у складаназлучаных сказах.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

М а р ф а л о г і я

Назоўнік: скланенне назоўнікаў у множным ліку. Складаныя назоўнікі: аснова дзеяслова +назоўнік.

Прыметнік: скланенне прыметнікаў пасля неазначальнага артыкля, прыналежных займеннікаў і займенніка *kein/keine* ў назоўным і вінавальным склонах.

Артыкль: неазначальны артыкль перад назоўнікам пасля дзеясловаў *suchen*, *sich wünschen*.

Займеннік: пыталыны займеннік *welcher / welches / welche*.

Прыназоўнікі: *bis*, *entlang*, якія патрабуюць вінавальнага склону.

Сінтаксіс

*Складаназалежныя сказы са злучнікамі *weil*. Парадак слоў у складаназалежных сказах.

ФРАНЦУЗСКАЯ МОВА

Фанетыка

Адрозненне на слых і дакладнае вымаўленне ўсіх гукаў французскай мовы. Счапленне і звязванне. Інтанацыйная мадэль апавядальнага (сцвярдзальнага і адмоўнага), пабудзальнага і пыталнага сказаў. Інтанацыя формул маўленчага этыкета.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210—250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 120—180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 610—650 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 240—300 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы назоўнікаў і прыметнікаў *-ien, -ienne; -ais, -aise; -aine; -ois, -oise*; прыстаўка дзеясловаў *re-*.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: мужчынскі і жаночы род назоўнікаў, якія абазначаюць нацыянальнасць.

Артыкль: ужыванне азначальнага, неазначальнага, частковага артыклей (паўтарэнне); артыкль перад геаграфічнымі назвамі (краіны, кантыненты); адсутнасць артыкля ў назвах гарадоў; адсутнасць артыкля пры адмаўленні. Злітны артыкль у выразе *avoir mal à*.

Прыметнік: ступені параўнання якасных прыметнікаў (акрамя *bon, mauvais*).

Займеннік: неазначальна-асабовы займеннік *on*; пыталны займеннік *qui*.

Лічэбнік: колькасныя лічэбнікі да 1000; парадкавыя лічэбнікі да 100.

Дзеяслоў: *le présent* дзеясловаў I, II і III груп; прошлы складаны час *le passé composé* з дзеясловамі *avoir* і *être* (акрамя зваротных дзеясловаў); прошлы незавершаны час *l'imparfait*. Загадны лад.

Прыслоўе: прыслоўі *hier, aujourd'hui, demain; d'abord, ensuite, puis, enfin*. Пыталныя прыслоўі *où, d'où, quand, pourquoi, comment, combien*.

Прыназоўнік: прыназоўнікі месца і кірунку руху; прыназоўнікі *en/a* для абазначэння спосабу перамяшчэння.

Сінтаксіс

Парадак слоў у пыталным сказе з простаю і складанай інверсіяй (агульнае пытанне; пытанне да адушаўленага дзейніка; пытанне да акалічнасці).

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Бліжэйшы будучы час *le futur proche* і бліжэйшы прошлы час *le passé récent*.

* Будучы прасты час *le futur simple* дзеясловаў I і II груп.

* Ужыванне прыназоўніка *de* пасля слоў, якія абазначаюць колькасць.

* Ступені параўнання прыметнікаў *bon, mauvais*.

ИСПАНСКАЯ МОВА

Фанетыка

Інтанацыя пабуджальных і клічных сказаў.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210—250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 120—180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 610—650 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 240—300 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: прыстаўкі *re-, in-(im-), des-*.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Presente de Indicativo знамянальных дзеясловаў.

Прыслоўе: *прыслоўі* *ya, todavía, jamás, nunca, siempre, avces*.

Сінтаксіс

Клічныя і пабуджальныя сказы.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

*Азнямленне з *Pretérito Perfecto, Pretérito Imperfecto, Pretérito Indefinido*,

*Азнямленне з *Modo Imperativo* (сцвярджальная форма на *tú, vosotros*).

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы са злучнікамі *pero, y*.

КІТАЙСКАЯ МОВА

ПАТРАБАВАННІ ДА ПРАКТЫЧНАГА ВАЛОДАННЯ ВІДАМІ МАЎЛЕНЧАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Успрыманне і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны разумець на слых указанні настаўніка, якія звязаны з вядзеннем урока; іншамоўныя тэксты маналагічнага і дыялагічнага характару, якія пабудаваны на вывучаным моўным матэрыяле, у прад'яўленні настаўніка і ў гуказапісе, у тэмпе, набліжаным да натуральнага, з візуальнай або вербальнай апорай.

Віды тэкстаў: апавяданне, рыфмоўка, песня, верш, скарагаворка.

Працягласць гучання тэксту: 1-1,5 мін.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець запытаць і паведаміць інфармацыю, якая вызначана прадметна-тэматычным зместам зносін.

Віды дыялогу: дыялог-распытванне, дыялог-віншаванне, дыялог-пабуджэнне да дзеяння.

Колькасць рэплік на кожнага суб'ядніка: 4—5.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

- ♦ паведамляць інфармацыю;
- ♦ апісваць прадметы і з'явы;
- ♦ каратка пераказваць змест праслуханага/прачытанага тэксту з выкарыстаннем візуальнай апоры.

Віды маналагічнага выказвання: паведамленне, апавяданне, апісанне.

Аб'ём выказвання: 6—8 фраз.

Чытанне

Вучні павінны ўмець чытаць самі сабе тэксты, якія напісаны з дапамогай іерогліфаў, разумець асноўны змест і вызначаць асобныя дэталі прачытанага.

Аб'ём тэксту: 0,3 старонкі.

Вучні павінны ўмець чытаць іерогліфы (100—200) і простыя сказы, якія напісаны іерогліфамі.

Віды тэкстаў: апавяданне, скарагаворка, рыфмоўка, дзіцячая песня, коміксы, верш, песня, школьны расклад.

Пісьмо і пісьмовае маўленне

Вучні павінны ўмець прадудыраваць нескладаныя віды тэкстаў, якія напісаны з дапамогай транскрыпцыйных знакаў, у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краіне вивучаемай мовы:

- ♦ падпісваць віншавальную паштоўку, запрашэнне;
- ♦ пісаць асабістае пісьмо ў межах вивучанай тэматыкі.

Аб'ём тэксту: 30—40 слоў.

Вучні павінны ўмець пісаць іерогліфы (80—160) і простыя сказы, якія напісаны іерогліфамі.

Моўны матэрыял

Фанетыка

Вымаўленне запар наступных складоў трэцяга тону. Змяненне тону лічэбніка. Інтанацыя пералічэння. Інтанацыя пабуджальных і клічных сказаў. Інтанацыя формул маўленчага этыкету.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210—250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 120—180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 610—650 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 240—300 лексічных адзінак.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Лічылнае слова: 个, 把, 节, 张, 件, 条, 双.

Лічэбнік: лічэбнікі 50—100; лічэбнікі 两 і 二.

Прыметнік: 多, 少.

Займеннік: указальныя займеннікі 这 і 那 у спалучэнні з лічылнымі словамі.

Дзеяслоў: паказальнік цяперашняга часу 在.

Прыслоўе: 太、很、不、真、很多、很少、不多、不少、附近、只.

Паслялог: 外边.

Дапаўненне стану (...得...) (1).

Сінтаксіс

Сказы, якія абазначаюць размяшчэнне прадметаў у прасторы (在)...上有/
是...,...在...上.

Сказы наяўнасці з дзеясловам 有.

Выразы паслядоўнасці дзеянняў з дапамогай прыслоўяў 无... 然后...

Дзеяслоўнае дапаўненне стану: (...得...)(1).

Спецыяльныя пытанні з пыталымі словамі 为什么? 怎么?

Альтэрнатыўнае пытанне са злучнікамі 还是.

Пытальныя сказы з удакладняльнымі выразамі 好吗? ...怎么样?

Пабуджальныя сказы з часціцай ...吧! або 让...吧!

Вучні п а в і н н ы в а л о д а ц ь **сацыякультурнымі ведамі і ўменнямі:**

- ◆ ведаць назвы кантынентаў і асноўных краін вывучаемай мовы;
- ◆ ведаць асобныя творы дзіцячага фальклору, паэзіі і інш.;
- ◆ ведаць папулярныя святы Рэспублікі Беларусь і краіны вывучаемай мовы;
- ◆ умець ветліва звярнуцца па дапамогу да каго-небудзь у краіне вывучаемай мовы (распытаць, як прайсці куды-небудзь);

- ♦ умець апісаць замежнаму аднагодку свой родны горад/вёску.

Вучні п а в і н н ы в а л о д а ц ь **кампенсаторнымі ўменнямі** ва ўсіх відах маўленчай дзейнасці:

успрыманне і разуменне маўлення на слых

- ♦ прагназаваць змест аўдыятэксту па загалоўку;
- ♦ абапірацца на сітуацыю, прыведзеную настаўнікам перад праслухоўваннем тэксту;
- ♦ выкарыстоўваць моўную здагадку (па падабенстве са словамі роднай мовы);
- ♦ абапірацца на сродкі зрокавай нагляднасці (малюнкi, фотаздымкі, табліцы);

чытанне

- ♦ прагназаваць змест тэксту па загалоўку;
- ♦ абапірацца на сродкі зрокавай нагляднасці (малюнкi, фотаздымкі, табліцы);
- ♦ выкарыстоўваць моўную здагадку (па падабенстве са словамі роднай мовы);
- ♦ выкарыстоўваць двухмоўныя слоўнікі;

гаварэнне

- ♦ звяртацца па дапамогу да суб'ядніка, ужываючы перапытванне;
- ♦ удакладняць змест выказвання з дапамогай мімікі і жэстаў;

пісьмо і пісьмовае маўленне:

- ♦ выкарыстоўваць тэкст-узор у якасці апоры.

Вучні п а в і н н ы в а л о д а ц ь **вучэбна-пазнавальнымі ўменнямі:**

- ♦ складаць план прачытанага/праслуханага тэксту;
- ♦ выконваць самастойныя заданні рэпрадуктыўнага характару з выкарыстаннем друкаваных матэрыялаў (раздатачны матэрыял, нагляднасць);
- ♦ выкарыстоўваць двухмоўныя слоўнікі.

Вучні п а в і н н ы в ы к а р ы с т о ў в а ц ь **набыты моўны, маўленчы і сацыякультурны вопыт** для:

- ♦ пераадолення псіхалагічных бар'ераў у працэсе вусных зносін на замежнай мове;
- ♦ азнаямлення з дзіцячым замежным фальклорам;
- ♦ развіцця добразычлівых адносін да прадстаўнікоў іншых краін.

VI класс

105/175 гадзін

Сфера зносін	Прадметна-тэматычны змест	Камунікатыўныя задачы
		<i>У канцы года вучань павінен у мець</i>
Сацыяльна-бытавая	Ежа	<ul style="list-style-type: none"> Запытаць і даць інфармацыю аб прадуктах у магазіне/ на рынку (кошт, вага, колькасць); заказаць, аплаціць ежу ў кафэ; прапанаваць рэцэпт любімай стравы; <i>расказаць пра нацыянальныя стравы Рэспублікі Беларусь;</i> <i>распытаць пра нацыянальныя стравы краіны вывучаемай мовы</i>
	Дапамога па доме	<ul style="list-style-type: none"> <i>Расказаць пра свае хатнія абавязкі;</i> <i>распытаць пра хатнія абавязкі свайго (замежнага) сябра;</i> <i>назваць бытавую тэхніку і растлумачыць яе прызначэнне;</i> <i>апісаць свой пакой / сваю кватэру / свой дом;</i> растлумачыць перавагі выкарыстання бытавой тэхнікі; расказаць пра размеркаванне хатніх абавязкаў у сям'і; выказаць сваё стаўленне да выканання хатніх абавязкаў
Вучэбна-працоўная	Школа	<ul style="list-style-type: none"> Апісаць сваю школу (будынак, кабінеты, пляцоўкі і інш.); расказаць аб правілах паводзін у школе; паведаміць пра распарадак работы сваёй школы; распытаць пра распарадак работы школы (замежнага) сябра;

Сфера зносін	Прадметна-тэматычны змест	Камунікатыўныя задачы
		<i>У канцы года вучань павінен у межах</i>
		<ul style="list-style-type: none"> параўнаць правілы наводзін у гімназіях Рэспублікі Беларусь і ў школах краіны вывучаемай мовы; параўнаць распарадак работы гімназіі ў Рэспубліцы Беларусь і школы ў краіне вывучаемай мовы
Сацыяльна-культурная	Фільмы. Кнігі	<ul style="list-style-type: none"> Прапанаваць сябру пайсці ў кіно/бібліятэку; прыняць або адхіліць прапанову; распытаць аб прагледжаным фільме/прачытанай кнізе; выказаць сваё меркаванне пра фільм/кнігу; расказаць пра любімага акцёра/пісьменніка; выказаць сваё меркаванне аб персанажы фільма/кнігі і абгрунтаваць яго
	Любімыя заняткі	<ul style="list-style-type: none"> Паведаміць пра розныя хобі; расказаць пра свае захапленні; распытаць суб'ядніка пра яго захапленні; выразіць сваё стаўленне да розных хобі; расказаць пра любімыя заняткі членаў сям'і; распытаць пра любімыя заняткі сяброў
Сацыяльна-пазнавальная	Рэспубліка Беларусь і краіны вывучаемай мовы	<ul style="list-style-type: none"> Апісаць геаграфічнае становішча Рэспублікі Беларусь; расказаць пра нацыянальныя сімвалы Рэспублікі Беларусь; распытаць пра геаграфічнае становішча і нацыянальныя сімвалы краіны вывучаемай мовы

Сфера зносін	Прадметна-тэматычны змест	Камунікатыўныя задачы
		<i>У канцы года вучань павінен у межах</i>
		<ul style="list-style-type: none"> параўнаць прыродныя асаблівасці Рэспублікі Беларусь і краін вывучаемай мовы; расказаць аб слаўтасцях Рэспублікі Беларусь
	Прырода	<ul style="list-style-type: none"> Расказаць пра прыроду Рэспублікі Беларусь; апісаць жывёл/раślinы, якія маюць патрэбу ў ахове; растлумачыць неабходнасць аховы жывёл/раślin; параўнаць жывёльны і раслінны свет Рэспублікі Беларусь і краіны вывучаемай мовы

ПАТРАБАВАННІ ДА ПРАКТЫЧНАГА ВАЛОДАННЯ ВІДАМІ МАЎЛЕНЧАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Успрыманне і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны р а з у м е ц ь на слых іншамоўныя тэксты маналагічнага і дыялагічнага характару, якія прад'яўляюцца настаўнікам і ў гуказапісе, у натуральным тэмпе, з вербальнай апорай, з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест:

- ♦ вылучаць асноўную інфармацыю ў тэкстах, што змяшчаюць 1 % незнаёмых слоў, якія не перашкаджаюць разуменню тэксту;
- ♦ адносна поўна разумець тэксты, пабудаваныя на вывучаным моўным матэрыяле;
- ♦ выбарчна разумець неабходную/цікавую для вучня інфармацыю.

Віды тэкстаў: верш, песня, казка, апавяданне, легенда.

Працягласць гучання тэксту: 1—1,5 мінуты.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны ў м е ц ь:

- ♦ запытаць і паведаміць інфармацыю, якая вызначаецца прадметна-тэматычным зместам зносін;
- ♦ прыняць прапанову або адхіліць.

Віды дыялогаў: дыялог-распытванне, дыялог — абмен думкамі, дыялог — пабуджэнне да дзеяння.

Колькасць рэплік на кожнага суб'ядніка: 5—6.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ў м е ц ь:

- ♦ апісваць прадметы і з'явы, уключаючы элементы параўнання;
- ♦ паведамляць інфармацыю, уключаючы апісанне і параўнанне;
- ♦ каротка пераказваць змест прачытанага/праслуханага тэксту.

Віды маналагічных выказванняў: апісанне, паведамленне, апавяданне.

Аб'ём выказвання: не менш за 6—9 фраз.

Чытанне

Вучні павінны р а з у м е ц ь тэксты з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання:

- ♦ разумець асноўны змест адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (азнаямленчае чытанне);
- ♦ цалкам разумець змест адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (вывучальнае чытанне);
- ♦ знаходзіць у тэкстах неабходную/цікавую для вучняў інфар-

мацыю.

Тэксты, прызначаныя для разумення асноўнага зместу, могуць уключаць да 2—3 % незнаёмых слоў, якія не перашкаджаюць разуменню. Аб'ём тэксту: 1700—2500 друкаваных знакаў з пра- беламаі.

Тэксты, арыентаваныя на поўнае разуменне, могуць уключаць да 1—2 % незнаёмых слоў, раскрыццё значэння якіх магчыма з дапамогай двухмоўнага слоўніка. Аб'ём тэксту: 1300—2000 дру- каваных знакаў з прабеламаі.

Віды тэкстаў: апавяданне, пісьмо, артыкул з дзіцячага часопіса, меню, школьны расклад, кінаафіша.

Пісьмо і пісьмовае маўленне

Вучні павінны ў м е ц ь прадукцыраваць нескладаныя віды пісьмовых тэкстаў у адпаведнасці з нормамаі, прынятымаі ў краіне вивучаемай мовы:

- ♦ падпісваць паштоўку;
- ♦ пісаць асабістае пісьмо ў межах вивучанай тэматыкі;
- ♦ паведамляць у анкеце асноўныя звесткі асабістага характару.

Аб'ём тэксту: не менш за 45—60 слоў.

МОЎНЫ МАТЭРЫЯЛ

АНГЛІЙСКАЯ МОВА

Фанетыка

Асіміляцыя гукаў. Інтанацыя агульных, спецыяльных, альтэр- натыўных і раздзяляльных пытанняў.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210—250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150—250 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 820—900 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 390—550 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы прыметнікаў: -y, -ful, -ous, -al.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: асобныя выпадкі ўтварэння множнага ліку (*deer, fish, bison, species, life — lives, leaf — leaves, wolf — wolves*).

Артыкль: артыкль з назвамаі прадуктаў харчавання, страў, прыёмаў ежы. Артыкль з геаграфічнымі назвамаі (рэкі, азёры, моры, акіяны, горы).

Лічэбнік: hundred, thousand, million.

Займеннік: неазначальныя займеннікі: few, little. Вытворныя неазначальныя займеннікі: some, any, no. Пытальныя займеннікі: what, who, where, when, why, how.

Дзеяслоў: сцвярдзальная, адмоўная і пытальная формы дзеясловаў у Present Perfect, Past Continuous.

Мадалны дзеяслоў: to have to для выражэння вымушанай неабходнасці.

Прыслоўе: ever, never, just, already, yet, so, such.

Прыназоўнік: from... to.

Злучнік: than, while.

Сінтаксіс

Структура агульнага, альтэрнатыўнага і спецыяльнага пытанняў. Параўнальныя сказы са злучнікам *than*. Складаназалежныя сказы з даданымі прычыны (*because*).

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Сцвярдзальная, адмоўная і пытальная формы дзеясловаў у *Present Simple Passive*.

* Параўнанне ўжывання часоў *Present Perfect* і *Past Simple*.

НЯМЕЦКАЯ МОВА

Фанетыка

Інтанацыя складаназлучаных сказаў. Націск у дзеясловах з аддзяляемымі і неаддзяляемымі прыстаўкамі. Інтанацыя простых развітых сказаў з дзеясловамі з аддзяляемай прыстаўкай.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210—250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150—250 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 820—900 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 390—550 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы назоўнікаў жаночага роду: -e, -ie, -ei, -ung, -heit, -keit, -ik, -schaft, -ur -tät, -tion; аддзяляемыя прыстаўкі дзеясловаў: ab-, auf-, aus-, ein-, mit-, vor-, zu-, zurück-; неаддзяляемыя прыстаўкі дзеясловаў be-, ge-, er-, ver-.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: род назоўнікаў (вызначэнне па фармальных прыметах); жаночы род — асобы жаночага полу і іх прафесіі на *-in*, аддзяяслоўныя назоўнікі з суфіксам *-t*, назвы дрэў і кветак (выключэнне — *der Ahorn*); назоўнікі з іншымі суфіксамі (гл. раздзел «Лексіка»). Скланенне назоўнікаў жаночага роду. Множны лік назоўнікаў жаночага роду.

Артыкль: адсутнасць артыкля перад назоўнікам, які абазначае рэчыва без указання канкрэтнай колькасці; перад абстрактным або рэчыўным назоўнікам, які абазначае адзінку вымярэння.

Займеннік: неазначальна-асабовы займеннік *man*.

Дзеяслоў: мадальны дзеяслоў *dürfen* для выражэння дазволу, ветлівай просьбы. Дзеясловы з аддзяляемымі і неаддзяляемымі прыстаўкамі. Часавая форма простага прошлага часу (*Präteritum Aktiv*).

Прыназоўнік: прыназоўнікі месца *vor, hinter, über, unter, neben, zwischen*, якія патрабуюць давальнага або вінавальнага склону. Прыназоўнікі *aus, nach*, якія патрабуюць давальнага склону.

Сінтаксіс

Апавядальныя і пыталныя сказы з выказнікам, які выражаны дзеясловам з аддзяляемай прыстаўкай. Складаназлучаныя сказы са злучнікамі *und, aber, oder*. Парадак слоў у складаназлучаных сказах.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

МАРФАЛОГІЯ

Дзеяслоў: *мадальны дзеяслоў *sollen* для выражэння абавязку.

*Мадальны дзеяслоў *dürfen* для выражэння забароны.

Дзеясловы з неаддзяляльнымі прыстаўкамі: *ent-, emp-, miss-, zer-*.

Часавая форма будучага часу (*Futurum I Aktiv*).

ФРАНЦУЗСКАЯ МОВА

Фанетыка

Інтанацыя складазлучаных сказаў. Інтанацыя складаназалежных сказаў.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210—250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150—250 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 820—900 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 390—550 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: прыстаўкі дзеясловаў: *dé-, dés-, pré-*.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: назоўнікі мужчынскага і жаночага роду ў адзіночным і множным ліку.

Артыкль: розныя выпадкі ўжывання азначальнага, неазначальнага, частковага артыкляў (паўтарэнне); замена артыкля прыназоўнікам *de* пасля назоўнікаў, якія абазначаюць колькасць і ў адмоўным сказе. Ужыванне прыназоўніка *de* пасля колькасных лічэбнікаў: *un million d'héctares, un milliard d'habitants*.

Прыметнік: ступені параўнання прыметнікаў *bon, mauvais*; формы прыметнікаў *beau (bel) – belle, vieux (vieil) – vieille, nouveau (nouvel) – nouvelle*.

Займеннік: адносныя займеннікі *qui, que*.

Лічэбнік: колькасныя лічэбнікі звыш 1000.

Дзеяслоў: будучы прасты час *le futur simple* дзеясловаў I, II і III груп; бліжэйшы будучы час *le futur proche* і бліжэйшы прошлы час *le passé récent*, прошлы закончаны час *le passé composé* зваротных дзеясловаў; параўнанне ўжывання часоў *le passé composé* і *l'imparfait*.

Злучнік: *et, ou, mais, parce que, comme*.

Сінтаксіс

Складазлучаныя сказы са злучнікамі *et, ou, mais*. Складаназалежныя сказы з даданымі азначальнымі і даданымі прычыны.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Ужыванне займенніка *en* у канструкцыях *il m'en faut deux; il y en a (deux), nous en avons (deux)*.

*Адрозненне ва ўжыванні сцвярдзальных часціц *oui* і *si*.

*Залежны стан у *présent*.

ІСПАНСКАЯ МОВА

Фанетыка

Інтанацыя складаназалежных сказаў.

Націск у патоку маўлення (у сказе).

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210—250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150—250 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 820—900 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 390—550 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы прыметнікаў: *-able, -ible*; суфіксы назоўнікаў: *-ismo, -dad, -tad, -eza, -ura*.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення Марфалогія

Дзеяслоў: знамянальныя дзеясловы ў *Pretérito Indefinido*, *Pretérito Imperfecto*. Канструкцыя *al+ Inf.*, *empezar a + Inf.*, *terminar de + Inf.*

Знамянальныя дзеясловы ў *Modo Imperativo (afirmativo)* (*tú, vosotros*).

Герундый: *Gerundio Simple*. Канструкцыя *estar+Gerundio Simple*.

Займеннік: формы асабовых займеннікаў у якасці прамога і ўскоснага дапаўнення.

Лічэбнік: колькасныя лічэбнікі звыш 100.

Злучнік: *que, si*.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы з дапаўняльнымі і ўмоўнымі даданымі сказами I тыпа.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

*Азнямленне з *Pluscuamperfecto*, *Futuro Simple*.

*Азнямленне са структурамі ў пасіўнай форме *Voz pasiva*.

КІТАЙСКАЯ МОВА

ПАТРАБАВАННІ ДА ПРАКТЫЧНАГА ВАЛОДАННЯ ВІДАМІ МАЎЛЕНЧАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Успрыманне і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны р а з у м е ц ь на слых іншамоўныя тэксты маналагічнага і дыялагічнага характару, у прад'яўленні настаўніка і ў гуказапісе, у натуральным тэмпе, з вербальнай апорай, з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест:

- ♦ вылучаць асноўную інфармацыю ў тэкстах, што змяшчаюць 1 % незнаёмых слоў, якія не перашкаджаюць разуменню тэксту;
- ♦ адносна поўна разумець тэксты, пабудаваныя на вывучаным моўным матэрыяле;
- ♦ выбарачна разумець неабходную/цікавую інфармацыю. Віды тэкстаў: верш, песня, скорагаворка, рыфмоўка, апавяданне, легенда.

Працягласць гучання тэксту: 1—1,5 мінуты.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець запытаць і паведаміць інфармацыю, якая вызначаецца прадметна-тэматычным зместам зносін.

Віды дыялогаў: дыялог-распытванне, дыялог — абмен думкамі, дыялог — заахвочванне да дзеяння.

Колькасць рэплік на кожнага суб'ядніка: 5—6.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

- ♦ апісваць прадметы і з'явы, уключаючы элементы параўнання;
- ♦ паведамляць інфармацыю, уключаючы апісанне і параўнанне;
- ♦ каротка пераказваць змест прачытанага/праслуханага тэксту. Віды маналагічных выказванняў: апісанне, паведамленне, апавяданне.

Аб'ём выказвання: не менш за 6—9 фраз.

Чытанне

Вучні павінны разумець тэксты, напісаныя з дапамогай транскрыпцыйных знакаў, з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання:

- ♦ разумець асноўны змест тэкстаў (азнаямленчае чытанне);
- ♦ адносна поўна разумець змест тэкстаў (вывучальнае чытанне);
- ♦ знаходзіць у тэкстах неабходную/цікавую інфармацыю.

Аб'ём тэксту, прызначанага для разумення асноўнага зместу: 0,5 старонкі.

Аб'ём тэксту, арыентаванага на адносна поўнае разуменне: 0,3—0,5 старонкі.

Вучні павінны ўмець:

- ♦ чытаць іерогліфы (150—350 адзінак), сказы і тэксты (аб'ём да 0,2 старонкі), напісаныя іерогліфамі.

Віды тэкстаў: апавяданне, пісьмо, скорагаворка, рыфмоўка, верш, песня, артыкул з дзіцячага часопіса, меню, кінаафіша.

Пісьмо і пісьмовае маўленне

Вучні павінны ўмець прадугываць нескладаныя віды пісьмовых тэкстаў, напісаных з дапамогай транскрыпцыйных знакаў, у адпаведнасці з нормамаі, прынятымі ў краіне вывучаемай мовы:

- ♦ падпісваць паштоўку;
- ♦ пісаць асабістае пісьмо ў межах вывучанай тэматыкі;
- ♦ паведамляць у анкеце асноўныя звесткі асабістага характару.

Аб'ём тэксту: 45—60 слоў.

Вучні павінны ўмець пісаць іерогліфы (100—260 адзінак), сказы і

тэксты (аб'ём да 0,2 старонкі), напісаныя іерогліфамі.

МОЎНЫ МАТЭРЫЯЛ

Фанетыка

Інтанацыя агульнага пытання ў сцвярдзальна-адмоўнай форме.

Інтанацыя спецыяльных пытанняў.

Інтанацыя пытання з часціцай 呢.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210—250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150—250 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 820—900 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 390—550 лексічных адзінак.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Лічылныя словы: 部、片、座、套、首、部、头、群、匹.

Лічэбнік: лічэбнікі ад 100 да 1000. Прэфікс парадкавых лічэбнікаў 第.

Прыметнік: параўнальныя канструкцыі 跟...一样 і 像...一样.

Дапаўненні колькасці ў параўнальных канструкцыях з 比.

Дапаўненні меры і ступені ў параўнальных канструкцыях з 比 (一点儿、多了、得多).

Параўнальныя канструкцыі з 比 у сказах з дзеяслоўным выказнікам (1).

Займеннік: указальныя займеннікі: 这些、那些.

Дзеяслоў: дапаможныя словы 过 і 了. Адмоўная і пыталыная формы прошлага часу.

Мадалны дзеяслоў: 应该、能、可以、要、愿意. *Мадалны дзеяслоў 要* для выражэння будучага часу.

Прыслоўе: ужыванне прыслоўяў 都、也. Прыслоўі частотнасці: 总是、经常、有时、很少、从来 (不). Прыслоўе 还. Прыслоўі: 非常、挺

、最、更. Прыслоўі 又 і 再. Дапаўненні кратнасці: 遍、次.

Паслялог: 边、南边、西边、东边.

Злучнік: 或者、但是、可是.

Сінтаксіс

Сказы з іменным выказнікам без звязкі 是.

Сказы з дзеяслоўным выказнікам.

Сказы з дзеясловам-звязкай 是.

Сказы з дзеясловам 有.

Сказы з адным дапаўненнем.

Сказы з мадальным дзеясловам і дзеясловам 喜欢.

Шматдзеяслоўныя сказы (мэты).

Сказы з якасным выказнікам.

Пытанне з часціцай 呢.

Спецыяльнае пытанне з 几、几个、多少.

Сказы, якія абазначаюць размяшчэнне ў прасторы.

(在) ...上有一个.../ 是... (2).

Структура сказа з дапаўненнем працягласці (1).

Агульнае пытанне ў сцвярдзальна-адмоўнай форме.

Спецыяльныя пытанні з пыталымі словамі 哪儿?

多少?多长时间?怎么?怎么样?

Кароткія адказы на агульныя пытанні.

Канструкцыі, прыназоўнікі, злучнікі (一边...一边, 每天都..., 跟...一起..., ...极了, 因为...所以, 一点儿, 有一点点儿, 一些, 有的...有的...).

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Канструкцыі, прыназоўнікі, злучнікі (用...做..., ...对...有/没有好处, 坐/骑...去/走, 往/向...走/拐, ...离...远/近, 从...回/到/去/来).

Вучні павінны в а л о д а ц ь сацыякультурнымі ведамі і ўменнямі:

- ♦ ведаць геаграфічнае становішча, прыродныя асаблівасці, нацыянальныя сімвалы Рэспублікі Беларусь і краін вывучаемай мовы;
- ♦ ведаць імёны найбольш вядомых персанажаў дзіцячых літа-

ратурных твораў краіны вывучаемай мовы;

- ♦ умець запрасіць замежнага равесніка правесці вольны час;
- ♦ умець напісаць пісьмо сябру па перапісцы, выконваючы сацыякультурныя нормы.

Вучні павінны в а л о д а ц ь кампенсаторнымі ўменнямі ва ўсіх відах маўленчай дзейнасці:

ўспрыманне і разуменне маўлення на слых

- ♦ прагназаваць змест аўдыятэксту па загалоўку, пачатку тэксту;
- ♦ абапірацца на сродкі зрокавай нагляднасці (малюнкi, здымкі, табліцы);
- ♦ выкарыстоўваць моўную здагадку (па падабенстве са словамі роднай мовы);
- ♦ удакладняць змест выказвання суб'ядніка з дапамогай мімікі і жэстаў;

чытанне

- ♦ прагназаваць змест па загалоўку, пачатку тэксту;
- ♦ абапірацца на сродкі зрокавай нагляднасці (малюнкi, здымкі, табліцы);
- ♦ выкарыстоўваць моўную здагадку (па падабенстве са словамі роднай мовы, па словаўтваральных элементах);
- ♦ выкарыстоўваць двухмоўныя слоўнікі;

гаварэнне

- ♦ звяртацца за дапамогай да суб'ядніка, выкарыстоўваючы перапытванне;
- ♦ удакладняць змест выказвання з дапамогай мімікі і жэстаў;

пісьмо і пісьмовае маўленне

- ♦ выкарыстоўваць тэкст-узор у якасці апоры.
- Вучні павінны в а л о д а ц ь вучэбна-пазнавальнымі ўменнямі:
- ♦ складаць план выказвання, прачытанага/праслуханага тэксту;
 - ♦ выконваць самастойныя заданні рэпрадуктыўнага характару з выкарыстаннем друкаваных матэрыялаў (раздатчны матэрыял, нагляднасць);
 - ♦ выкарыстоўваць двухмоўныя слоўнікі.

Вучні павінны в ы к а р ы с т о ў в а ц ь набыты моўны, маўленчы і сацыякультурны вопыт для:

- ♦ пераадолення псіхалагічных бар'ераў у працэсе вусных зносін на замежнай мове;
- ♦ азнаямлення з дзіцячым замежным фальклорам і даступнымі

ўзорами дзіцячай мастацкай літаратуры на замежнай мове;

- ♦ драматызацыі нескладаных казак, баек, п'ес на замежнай мове;
- ♦ развіцця добразычлівых адносін да прадстаўнікоў іншых краін.

VII класс

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА

105/175 гадзін

Сфера зносін	Прадметна-тэматычны змест	Камунікатыўныя задачы
		Да канца года вучань павінен у м е ц ь
Сацыяльна-бытавая	Знешнасць і характар	Апісаць знешнасць чалавека і яго характар; распытаць пра знешнасць і характар сябра/членаў сям'і; выказаць і аргументаваць сваё меркаванне наконт характару чалавека; выказаць камплімент наконт знешнасці; <i>абмеркаваць характар героя фільма/кнігі</i>
	Пакупкі	Расказаць пра розныя магазіны ў Рэспубліцы Беларусь; распытаць пра магазіны ў краіне вывучаемай мовы; запытаць і паведаміць інфармацыю пры набыцці нехарчовых тавараў; <i>даць параду пры выбары пакупкі; расказаць пра сваё стаўленне да пакупак</i>
	Сябры	Расказаць пра сваіх сяброў і знаёмых (знешнасць, характар, любімыя заняткі); расказаць гісторыю знаёмства з сябрам; <i>распытаць субяседніка пра яго сяброў; выказаць меркаванне пра сапраўднае сяброўства і аргументаваць свой пункт гледжання</i>

Сфера зносін	Прадметна-тэматычны змест	Камунікатыўныя задачы
		Да канца года вучань павінен у м е ц ь
	Жыццё ў горадзе і вёсцы	Апісаць горад/вёску/сталіцу Рэспублікі Беларусь; распытаць субяседніка пра перавагі/недахопы яго месцажыхарства; спытаць і растлумачыць дарогу; <i>правесці экскурсію па сваім горадзе/вёсцы;</i> <i>параўнаць жыццё ў гарадской і сельскай мясцовасці</i>
Вучэбна-працоўная	Урок замежнай мовы	Выказаць сваё стаўленне да вывучэння замежнай мовы; расказаць пра ўрок замежнай мовы; абгрунтаваць важнасць вывучэння замежнай мовы; <i>абмеркаваць спосабы вывучэння замежнай мовы;</i> <i>распытаць аб выкананні дамашняга задання па замежнай мове</i>
Сацыяльна-культурная	Спорт	Расказаць пра папулярныя віды спорту; расказаць пра выдатных спартсменах Рэспублікі Беларусь і краіны вывучаемай мовы; распытаць субяседніка пра індыўідуальныя заняткі спортам; <i>выказаць сваё стаўленне да заняткаў спортам і аргументаваць яго;</i> <i>даць парады па падтрыманні фізічнай формы;</i> <i>расказаць пра гісторыю Алімпійскіх гульняў/найбуйнейшыя спартыўныя спаборніцтвы</i>

Сфера зносін	Прадметна-тэматычны змест	Камунікатыўныя задачы
		Да канца года вучань павінен у м е ц ь
Сацыяльна-пазнавальная	Падарожжа па розных краінах	Абмеркаваць маршрут падарожжа; выказаць і аргументаваць сваё стаўленне да падарожжа рознымі відамі транспарту; загадаць/купіць білет на аўтобус/цягнік/самалёт; расказаць пра сваё (рэальнае/уяўнае) падарожжа; <i>падзяліцца ўражаннямі пра падарожжа;</i> <i>парэкамендаваць наведваць краіну/горад</i>

ПАТРАБАВАННІ ДА ПРАКТЫЧНАГА ВАЛОДАННЯ ВІДАМІ МАЎЛЕНЧАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Успрыманне і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны р а з у м е ц ь на слых іншамоўныя тэксты маналагічнага і дыялагічнага характару, якія прад'яўляюцца настаўнікам і ў гука- або відэазапісе, у натуральным тэмпе, з вербальнай апорай, з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест:

вылучаць асноўную інфармацыю ў тэкстах, якія змяшчаюць 1-2 % незнаёмых слоў, якія не перашкаджаюць разуменню тэксту;

адносна поўна разумець тэксты, якія змяшчаюць 1 % незнаёмых слоў, значэнне якіх можна зразумець з дапамогай моўнай ці кантэкстуальнай здагадкі;

выбарачна разумець неабходную/цікавую для вучня інфармацыю.

Віды тэкстаў: верш, песня, апавяданне, легенда, аб'ява, фрагмент відэафільма.

Працягласць гучання тэксту: 1,5-2 мініуты.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны ў м е ц ь:

запытваць і паведамляць інфармацыю, якая вызначаецца прадметна-тэматычным зместам зносін;

выказваць сваё меркаванне і даведвацца пра адносіны суб'яседніка да атрыманай інфармацыі;

даваць эмацыйную ацэнку.

Віды дыялогаў: дыялог-распытванне, дыялог — абмен думкамі, дыялог — пабуджэнне да дзеяння.

Колькасць рэплік на кожнага суб'яседніка: 5-6.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ў м е ц ь:

апісваць і параўноўваць прадметы і з'явы;

расказваць пра пачутае/прачытанае/убачанае;

паведамляць інфармацыю, спалучаючы апісанне, апавяданне і параўнанне.

Віды маналагічнага выказвання: апісанне, паведамленне, апавяданне, параўнанне.

Аб'ём выказвання: не менш за 8-10 фраз.

Чытанне

Вучні павінны р а з у м е ц ь тэксты з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання:

разумець асноўны змест часткова адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (азнаямленчае чытанне);

адносна поўна разумець змест часткова адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (вывучальнае чытанне);

знаходзіць у тэкстах неабходную/цікавую для вучня інфармацыю (праглядальнае/пошукавае);

устаўляць прычынна-выніковыя сувязі паміж фактамі тэксту і падзеямі.

Тэксты, прызначаныя для разумення асноўнага зместу, могуць уключаць да 2-3 % незнаёмых слоў, якія не перашкаджаюць разуменню.

Аб'ём тэксту: прыкладна 2200—3000 друкаваных знакаў з прабеламі.

Тэксты, арыентаваныя на адносна поўнае разуменне, могуць уключаць 1-2 % незнаёмых слоў, раскрыццё значэння якіх магчыма з дапамогай двухмоўнага слоўніка. Аб'ём тэксту: прыкладна 1700—2500 друкаваных знакаў з прабеламі.

Віды тэкстаў: біяграфія, артыкул, запрашэнне, спіс пакупак, e-mail, турыстычная брашура, ліст у часопіс.

Пісьмовае маўленне

Вучні павінны ў мець прадуцыраваць нескладаныя віды пісьмовых тэкстаў у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краіне вывучаемай мовы:

- пісаць віншаванне, запрашэнне;
 - пісаць асабісты ліст у межах вывучанай тэматыкі;
 - выкладаць змест прачытанага тэксту.
- Аб'ём тэксту: не менш за 60—80 слоў.

МОЎНЫ МАТЭРЫЯЛ

АНГЛІЙСКАЯ МОВА

Фанетыка

Націск у сказе (самастойныя і службовыя часціны мовы). Націск у шматскладовых словах.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230—280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150—260 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1050—1180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 540—810 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы назоўнікаў *-ness*; прыметнікаў *-less, -ly*; прыстаўка дзеясловаў *re-*; састаўныя прыметнікі (*kind-hearted*).

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: назоўнікі, якія ўжываюцца толькі ў адзіночным (*advice, money, knowledge*) або множным ліку (*trousers, outskirts, cattle, clothes*); назоўнікі ў адзіночным ліку, якія маюць форму множнага ліку (*gymnastics, athletics*).

Артыкль: артыкль з назвамі відаў спорту і спартыўных спаборніцтваў, з назвамі выдатных мясцін (тэатраў, кінатэатраў, музеяў, атэляў, аэрапортаў, паркаў, плошчаў).

Прыметнік: узмацненне ступеней параўнання прыметнікаў *a lot, far, much (longer), slightly, a bit, a little (faster)*.

Лічэбнік: субстантываваныя лічэбнікі *hundreds of (books)*.

Займеннік: неазначальныя займеннікі *neither, either, none*.

Дзеяслоў: сцвярдзальная, адмоўная і пытальная формы дзеясловаў у

Present Perfect Continuous; дзеясловы ў *Present Simple, Present Continuous* для выражэння будучых дзеянняў; выражэнне звыклых дзеянняў у мінулым з дапамогай *used to*.

Мадалны дзеяслоў: параўнанне ўжывання *to have to — must*; ужыванне *could, to be able to* для выражэння магчымасці/здольнасці выканання дзеянняў у мінулым.

Прыслоўе: *too* + прыметнік, прыметнік + *enough*.

Прыназоўнік: *for (two years), since, before, after, till, until*.

Злучнік: *if, in case, when*.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы з даданымі сказамі ўмовы і часу.

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

**Герундый*: герундый у функцыі дзейніка, дапаўнення і часткі выказніка.

*Кароткія структуры дапасавання/недапасавання *So do I / Neither do I*.

Сцвярдзальная, адмоўная і пыталая формы дзеясловаў у *Past Simple Passive, Future Simple Passive*.

НЯМЕЦКАЯ МОВА

Фанетыка

Націск у іншамоўных словах. Лагічны націск у складаных сказах. Інтанацыйнае афармленне складаназалежных сказаў.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230—280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150—260 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1050—1180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 540—810 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы назоўнікаў мужчынскага роду: *-er, -ler, -ist, -ing, -ant, -ent, -it, -at*; суфіксы прыметнікаў: *-ig, -lich*; словаскладанне: прыметнік + прыметнік.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: род назоўнікаў (вызначэнне па фармальным прыметах);

мужчынскі род — аддзеяслоўныя назоўнікі; назоўнікі з суфіксамі мужчынскага роду (гл. раздзел «Лексіка»). Скланенне назоўнікаў мужчынскага роду. Множны лік назоўнікаў мужчынскага роду.

Артыкль: артыкль перад назоўнікам у параўнальных канструкцыях «*wie, als + назоўнік*».

Азначальны артыкль, калі перад назоўнікам стаіць парадкавы лічэбнік або прыметнік у найвышэйшай ступені.

Прыметнік: скланенне прыметнікаў пасля неазначальнага артыкля, прыналежных займеннікаў і адмоўнага займенніка *kein*.

Ступені параўнання прыметнікаў. Асаблівыя выпадкі ўтварэння ступеней параўнання прыметнікаў: *gut, hoch, nah*.

Лічэбнік: колькасныя лічэбнікі звыш 100.

Займеннік: указальныя займеннікі *dieser, dieses, diese; jener, jenes, jene*; неазначальныя займеннікі *jeder, jedes, jede*.

Дзеяслоў: мадальны дзеяслоў *sollen* для выражэння даручэння, сумнення ў пытальных сказах.

Прыслоўе: асобныя выпадкі ўтварэння ступеней параўнання прыслоўяў *gern, oft, viel*.

Прыназоўнік: прыназоўнік *ohne*, які патрабуе вінавальнага склону.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы: парадак слоў у даданных сказах; дадатковыя даданыя сказы са злучнікамі *dass, ob*.

Складаназлучаныя сказы з прыслоўямі, якія выступаюць у ролі злучальных саюзаў *dann, danach, darum*.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Прыметнік: скланенне прыметнікаў пасля азначальнага артыкля, займеннікаў *dieser, dieses, diese; jener, jenes, jene; jeder, jedes, jede*.

Артыкль: неазначальны артыкль, калі перад назоўнікам стаіць азначэнне ў параўнальнай ступені.

Прыназоўнік: *прыназоўнік *gegen*, які патрабуе вінавальнага склону.

Сінтаксіс

*Складаназлучаныя сказы з прыслоўем *deshalb*, якое выступае ў ролі злучальнага саюза.

Складаназалежныя сказы: дадатковыя даданыя сказы са злучнікамі (саюзнымі словамі) *wer, was, woher, wann, wohin, wie, wo*.

Сказы з двайным саюзам *nicht nur ... sondern auch*.
Die würde-Form ... Infinitiv для выказвання ветлівай прапановы, просьбы, парады, рэкамендацыі.

ФРАНЦУЗСКАЯ МОВА

Фанетыка

Фразавы націск.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230—280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150—260 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1050—1180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 540—810 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы назоўнікаў *-té, -iste, -ment, -ssion, -tion*.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: мужчынскі і жаночы род назоўнікаў. Множны лік назоўнікаў.

Артыкль: частковы артыкль у словазлучэнні *faire du sport*; выпадкі адсутнасці артыкля.

Прыметнік: асобныя формы жаночага роду прыметнікаў (*grosse, rousse, basse, épaisse, fraîche, longue; franche, gentille, jalouse, sotté, maligne*). Асаблівасці правапісу прыметнікаў, якія абазначаюць колеры (*les yeux marron, les cheveux châtain clair*).

Займеннік: асабовыя займеннікі ў функцыі прамога (*me, te, le, la, nous, vous, les*) і ўскоснага (*me, te, lui, nous, vous, leur*) дапаўненняў; складаныя формы пыталых займеннікаў *lequel / laquelle*; складаныя формы ўказальных займеннікаў (*celui-ci, celle-là* і г. д.).

Дзеяслоў: загадны лад. Розныя спосабы выражэння будучага часу (*le futur simple, le futur proche*). Розныя спосабы выражэння прошлага часу (*le passé récent, le passé composé, l'imparfait*) (паўтарэнне).

Прыслоўе: ступені параўнання прыслоўяў; прыслоўі месца *en, у*. Месца прыслоўя ў сказе.

Прыназоўнік: прыназоўнікі часу і месца (паўтарэнне). Кіраванне дзеясловаў.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы з даданымі акалічнаснымі.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

*Неазначальныя прыметнікі *chaque, tout (-e); quelques, plusieurs, certains (-es), certain (e)*. * Розніца ва ўжыванні пыталых слоў *quel(le) і comment*. * Асобныя выпадкі ўжывання колькасных і парадкавых лічэбнікаў.

ІСПАНСКАЯ МОВА

Фанетыка

Інтанацыя складаназлучаных, складаназалежных, пыталых і клічных сказаў.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230—280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150—260 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1050—1180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 540—810 лексічных адзінак.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Дзеяслоў: сістэматызацыя групы цяперашніх і прошлых часоў дзеяслова. *Presente de Subjuntivo. Modo Imperativo (Imperativo afirmativo, Imperativo negativo). Modo Potencial (Condicional) Simple*.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы з даданымі сказамі (дапаўняльнымі, дзейнікавымі).

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

**Словаўтварэнне*: суфіксы назоўнікаў *-ción(-sión,-ión)*; прыстаўка *anti-*.

**Займеннік*: адмоўныя і неазначальныя займеннікі.

*Складаназалежныя сказы з даданымі сказамі (часу і мэты).

КІТАЙСКАЯ МОВА

ПАТРАБАВАННІ ДА ПРАКТЫЧНАГА ВАЛОДАННЯ ВІДАМІ МАЎЛЕНЧАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Успрыманне і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны **р а з у м е ц ь** на слых іншамоўныя тэксты маналагічнага і дыялагічнага характару ў прад'яўленні настаўніка і ў гуказапісе, у натуральным тэмпе, з вербальнай апорай, рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест:

вылучаць асноўную інфармацыю ў тэкстах, што змяшчаюць 1-2 % незнаёмых слоў, якія не ўплываюць на разуменне тэксту;
адносна поўна разумець тэксты, якія змяшчаюць 1 % незнаёмых слоў, значэнне якіх можна зразумець з дапамогай моўнай ці кантэкстуальнай здагадкі.

Віды тэкстаў: верш, песня, апавяданне, легенда, радыёпраграма.

Працягласць гучання тэксту: 1,5-2 мінуты.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны **ў м е ц ь**:

запытваць і паведамляць інфармацыю, якая вызначаецца прадметна-тэматычным зместам зносін;

выказваць сваё меркаванне і даведвацца пра адносіны суб'ядніка да атрыманай інфармацыі;

даваць эмацыянальную ацэнку атрыманай інфармацыі.

Віды дыялогаў: дыялог-распытванне, дыялог — абмен думкамі, дыялог — пабуджэнне да дзеяння.

Колькасць рэплік на кожнага суб'ядніка: 5-6.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны **ў м е ц ь**:

апісваць і параўноўваць прадметы і з'явы;

расказваць пра пачутае/прачытанае/убачанае;

паведамляць інфармацыю, спалучаючы апісанне, апавяданне і параўнанне.

Віды маналагічнага выказвання: апісанне, паведамленне, апавяданне, параўнанне.

Аб'ём выказвання: 8-10 фраз.

Чытанне

Вучні павінны **р а з у м е ц ь** тэксты, напісаныя з дапамогай транскрыпцыйных знакаў, з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання:

- разумець асноўны змест адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (азнаямленчае чытанне);
- адносна поўна разумець змест адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (вывучальнае чытанне);
- знаходзіць у тэкстах неабходную/цікавую інфармацыю;
- устаўляе прычынна-выніковыя сувязі паміж фактамі тэксту і падзеямі.

Тэксты, прызначаныя для разумення асноўнага зместу, могуць уключаць да 2-3 % незнаёмых слоў, якія не перашкаджаюць разуменню. Аб'ём тэксту : 0,5-0,75 старонкі.

Тэксты, арыентаваныя на адносна поўнае разуменне, могуць уключаць 1-2 % незнаёмых слоў, раскрыццё значэння якіх магчыма з дапамогай двухмоўнага слоўніка. Аб'ём тэксту: 0,3-0,5 старонкі.

Вучні павінны ўмець чытаць іерогліфы (200—550) і тэксты (аб'ём да 0,3 старонкі), напісаныя іерогліфамі.

Віды тэкстаў: біяграфія, артыкул, запрашэнне, спіс пакупак, e-mail, турыстычная брашура, ліст у часопіс.

Пісьмовае маўленне

Вучні павінны **ў м е ц ь** прадудыраваць нескладаныя віды пісьмовых тэкстаў, напісаных з дапамогай транскрыпцыйных знакаў, у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краіне вывучаемай мовы:

- пісаць віншаванне, запрашэнне;
 - пісаць асабістае пісьмо ў межах вывучанай тэматыкі;
 - коратка выкладаць змест прачытанага тэксту.
- Аб'ём тэксту: 60—80 слоў.

Вучні павінны **ў м е ц ь** пісаць ключавыя элементы іерогліфаў (графемы) — 64 адзінкі; іерогліфы (140—400 адзінак) і тэксты, напісаныя іерогліфамі.

МОЎНЫ МАТЭРЫЯЛ

Фанетыка

Інтанацыя пыталых сказаў з канчаткамі

是不是, 是吗, 对吗?

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230—280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150—260 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1050—1180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 540—810 лексічных адзінак.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Прыметнік: параўнальныя канструкцыі з 有/没有.

Параўнальныя канструкцыі з 比 у сказах з дзеяслоўным выказнікам (2).

Лічэбнік: лічэбнікі ад 1000 да 10 000. Выразы прыблізнай колькасці:

几 + лічылнае слова + назоўнік; 几 + «十/百/千/万/亿» + лічылнае слова + назоўнік; «十» + 几 + лічылнае слова + назоўнік; «十/百/千/万» + 多 + лічылнае слова + назоўнік/прыметнік; 一两个, 二三十.

Канструкцыя «лічэбнік + 多 + лічылнае слова».

Дзеяслоў: працягнуты час. Рэдуплікацыя дзеясловаў. Выкарыстанне 让、请、不让 для выражэння пабуджэння, запрашэння, просьбы.

Часціца 吧 у сказах, якія выказваюць здагадку.

Прыслоўе: дапаўненне стану (...得...) (2). Прыслоўе ...一会儿. Прыслоўі 以前、以后. Прыслоўі 从来、已经.

Выніковыя дапаўненні 好、对、错.

Простае дапаўненне напрамку са словамі 来 або 去.

Часціца 的 (的- фразы).

Дапаможнае слова 地.

Сінтаксіс

Пытальныя сказы з канчаткамі 是不是, 是吗, 对吗?

Структура сказа з дапаўненнем працягласці (2).

Сказы з двайным аб'ектам.

Сказы з прыназоўнікамі 把 (1).

Пабуджальны сказ тыпу 别...了.

Парадак размяшчэння азначэнняў, акалічнасцей.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Канструкцыі, прыназоўнікі, саюзы: 要...了.

Прыслоўе: 终于.

* * *

Вучні павінны **в а л о д а ц ь сацыякультурнымі ведамі і ўменнямі:**

ведаць асноўныя славазлучэнні Рэспублікі Беларусь і краін вывучаемай мовы;

ведаць найбольш папулярныя віды спорту ў сваёй краіне і краіне вывучаемай мовы;

ведаць, як рабіць пакупкі ў магазіне/супермаркеце ў краіне вывучаемай мовы;

умець расказаць замежнаму ровесніку пра славазлучэнні сталіцы Рэспублікі Беларусь.

Вучні павінны **в а л о д а ц ь кампенсаторнымі ўменнямі** ва ўсіх відах маўленчай дзейнасці:

успрыманне і разуменне маўлення на слых

прагназаваць змест аўдыятэксту па загалоўку, пачатку тэксту;

абавірацца на сродкі зрокавай нагляднасці (малюнкi, здымкі, табліцы);

выкарыстоўваць моўную здагадку (па падабенстве са словамі роднай мовы, кантэксте);

удакладняць змест выказвання суб'ядніка з дапамогай мімікі і жэстаў;

чытанне

прагназаваць змест па загалоўку, падзагалоўку, пачатку тэксту;

абавірацца на сродкі зрокавай нагляднасці (малюнкi, здымкі, табліцы);

выкарыстоўваць моўную здагадку (па падабенстве са словамі роднай мовы, па словаўтваральных элементах, кантэксте);

выкарыстоўваць двухмоўныя слоўнікі;

гаварэнне

звяртацца за дапамогай да суб'ядніка, выкарыстоўваючы перапытванне і сродкі зрокавай нагляднасці (карта, схема, расклад і г. д.);

удакладняць змест выказвання з дапамогай мімікі і жэстаў;

пісьмовае маўленне

выкарыстоўваць элементы тэксту ў якасці зместавых і моўных апор.

Вучні павінны в а л о д а ц ь **вучэбна-пазнавальнымі ўменнямі:**

складаць план выказвання, прачытанага/праслуханага тэксту;

выконваць самастойныя заданні рэпрадуктыўна-прадуктыўнага характару з выкарыстаннем друкаваных матэрыялаў;

выкарыстоўваць даведачны апарат падручніка і двухмоўных слоўнікаў.

Вучні павінны в ы к а р ы с т о ў в а ц ь **набыты моўны, маўленчы і сацыякультурны вопыт:**

для вусных зносін з прадстаўнікамі краін вывучаемай мовы;

азнаямлення з даступнымі ўзорамі мастацкай літаратуры на замежнай мове;

развіцця добразычлівага і паважлівага стаўлення да прадстаўнікоў іншых краін;

драматызацыі казак, баек, п'ес на замежнай мове.

